

INŠTITUT ZA SLOVENSKO IZSELJENSTVO ZRC SAZU NA 50. JUBILEJNI KONVENCIJI AAASS

Zvone Žigon

Dr. Breda Čebulj Sajko, dr. Marina Lukšič - Hacin in mag. Zvone Žigon, raziskovalci na Inštitutu za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU, so se septembra 1998¹ udeležili 30. nacionalne konvencije ob 50. obletnici AAASS, American Association for the Advancement of Slavic Studies (Ameriškega združenja za podporo slovanskih študij) v kraju Boca Raton na Floridi v Združenih državah Amerike. Konferenco je pripravila Southern Conference on Slavic Studies (Južna konferenca za slovanske študije), in sicer od 24. do 27. septembra, v hotel-skem kompleksu Boca Raton. Slovenske predavateljce je podprla organizacija Society for Slovene Studies (Društvo za slovenske študije).

Na programu konference je bilo navedenih kar 385 panelov – omizij z običajno tremi referenti, kar priča o velikosti in pomembnosti tega dogodka. Prevladovala so teme, povezane z zgodovino in aktualnimi procesi v Rusiji oziroma nekdanji Sovjetski zvezi, precej pa je bilo tudi panelov v zvezi z Ukrajino, balkanskimi državami in tudi (neslovansko) Madžarsko. Razpravljalcev je bilo zaradi hurikana George, ki je divjal med Karibi in Florido ravno v času konference, sicer nekaj manj, večina predstavnikov iz Slovenije pa je kljub nenavadnim vremenskim razmeram sodelovala na svojih panelih.²

Raziskovalci z Inštituta za slovensko izseljenstvo so svoje raziskovanje predstavili na panelu 8–23 z naslovom *Transformation of Ethnic Identity Among Slovene Immigrants* (Spreminjanje etnične identitete med slovenskimi izseljen-

¹ Poročilo je bilo zaradi časovne stiske nemogoče objaviti v prejšnji številki *Dveh domovin/Two Homelands*.

² Na konferenci so iz Slovenije med drugimi sodelovali še dr. Matjaž Klemenčič, dr. Andrej Vovko, mag. Vera Klopčič idr.

ci). Naslovi posameznih referatov so bili: dr. Breda Čebulj Sajko, *Ethnic Identity Among the First Generation of Australian Slovenes* (Etnična identiteta pri prvi generaciji slovenskih izseljencev v Avstraliji); dr. Marina Lukšič - Hacin, *Process of Resocialization and Ethnic Identity: The Case of Slovenes in Sweden* (Resocializacija in etnična identiteta: primer Slovencev na Švedskem); mag. Zvone Žigon, *Descendants of Slovene Immigrants in Argentina and Uruguay* (Potomci slovenskih izseljencev v Argentini in Urugvaju). Vodja omizja je bil dr. David Stermole (MacDonald Collegiate Institute), uradna diskutantka pa dr. Frances Swyripa (University of Alberta, Canada).

Dr. Breda Čebulj Sajko je poudarila pomen imigracije za usodo Avstralije, ki so jo v tem smislu oblikovali tudi slovenski izseljenci – v tej deželi naj bi jih živel od 25.000 do 30.000. Tako kot drugi so bili tudi Slovenci močno podvrženi uradni avstralski imigracijski politiki, ki je krojila način njihovega prilagajanja novemu kulturnemu okolju. Od sprva razmeroma enovite anglofonske kulture se je s prihodom priseljencev različnih narodnosti spremenila tudi etnična struktura avstralskega prebivalstva, kar je bilo vzrok za sprejem tolerantnejše imigracijske politike, imenovane multikulturalizem. Dr. Čebulj Sajko je etnično identiteto kot osebno in skupinsko identiteto raziskovala tudi s pomočjo avtobiografske metode, ki ji je v referatu posvetila razmeroma veliko pozornosti. Njeni informatorji (sogovorniki) so prišli v Avstralijo – večinoma na podoben način – v obdobju od 1947 do 1966, njihove življenjske zgodbe pa ne govorijo samo o njih, ampak tudi o okolju, s katerim so prihajali v stik. Pripadniki prve generacije so čedalje bolj usmerjeni k ohranjanju etnične identitete pri drugi generaciji, tako v okviru društvenih in verskih središč kot v družinskem življenju – pa čeprav se je izkazalo za dejstvo, da gre pri drugi generaciji v prvi vrsti za Avstralce in šele nato Slovence. Ugotavlja tudi, da so prav otroci eden od glavnih razlogov za stalno naselitev v Avstraliji, čeprav ostaja njihovo življenje tudi po taki odločitvi še vedno razdvojeno.

Dr. Marina Lukšič - Hacin se je v svoji razpravi ukvarjala predvsem s procesom resocializacije v primeru prihoda izseljenca v novo družbeno okolje, v njenem primeru Slovencev na Švedsko. Avtorica je uvodoma označila proces resocializacije kot proces spreminjanja že izoblikovanih osebnosti, prisoten še posebej v sodobni kompleksni družbi, v kateri procesa primarne in sekundarne socializacije kot procesa prilagajanja družbenemu okolju ne zadoščata več. Še posebej to velja ob prehodu iz ene kulture v drugo, ko se mora že »izoblikovan« posameznik vnovič prilagajati novi dominantni družbi. Gre za spremembo odnosa do lastne etnične identitete, in to predvsem na individualni ravni. Velik del

razprave je bil namenjen razčiščevanju pomenov teoretičnih pojmov, kot so npr. etničnost, identiteta itd., v konkretnem delu referata pa je avtorica predstavila svoje raziskovanje resocializacije v smislu transformacije etnične identitete med slovenskimi izseljenci na Švedskem, opravljeno v letu 1995. Raziskava je potekala predvsem v obliki globinskih intervjujev s predstavniki socializatorjev (družina, vrstniki, šola, mediji, vera). Referat je predstavil nekatere najznačilnejše ugotovitve, povezane s prihodom v švedsko kulturo in doživljanjem le-te ter z ohranjanjem slovenske etnične identitete. Ena od ugotovitev je tudi ta, da resocializacija osebo sicer preoblikuje, a nikoli ne v popolnosti, in to ne glede na zavestno težnjo posameznika. Tudi če posameznik noče imeti opravka s slovenstvom, je to del njega, vanj je »ujet«. Popolna etnična transformacija pri prvi generaciji torej ni možna.

Mag. Zvone Žigon je svoje raziskovanje posvetil drugi generaciji oziroma načinom ohranjanja etnične identitete v izseljenstvu skozi rodove – v Argentini in Urugvaju. Njegovo raziskovanje je potekalo v obliki kombinacije globinskih intervjujev, opazovanja z udeležbo in popotniškega dnevnika z zabeleženimi opažanji, pa tudi s pomočjo dopisovanja. V svojem referatu je opozoril na razlike v modelu ohranjanja etnične identitete med izseljenci v Argentini in Urugvaju iz obdobja med svetovnima vojnama, ko je bilo naseljevanje neorganizirano in razpršeno, ter na povojni val politične emigracije, ki je v novo (argentinsko) okolje prispela razmeroma strnjena, na soočenje z novo kulturo pripravljena še iz begunskih taborišč v Italiji in Avstriji ter »opremljena« s številnimi intelektualci (učitelji, duhovniki, arhitekti...). Zaradi močnejšega društvenega življenja, trdno organiziranega sistema izobraževanja v slovenskem jeziku in kulturi, razmeroma močno navzoče endogamije in izrazite ideološke enovitosti je ta skupnost ostala precej odporna na asimilacijske vplive, kar se kaže pri drugi generaciji, ki skoraj v celoti tekoče govori slovenski jezik in zadnja leta postaja tudi nosilka ohranjanja slovenske etnične identitete v Argentini. Žigon je nanizal kvalitativno gibljivo lestvico ravni občutenja etnične identitete, od minimalnega vedenja o etničnem izvoru do odločitve za preselitev v primarno domovino oziroma domovino staršev. Glede druge generacije predvojnih izseljencev je avtor ugotovil, da je le-ta v dobršni meri že asimilirana, raven navzočnosti slovenske etnične identitete je precej drugačna, večinoma že brez slovenskega jezika. Razpravljalec je opozoril na dvojnost sekundarne in deloma že primarne socializacije, ki so ji izpostavljeni potomci izseljencev, saj so razpeti med slovensko vzgojo v družini, sobotni slovenski šoli in cerkvi ter dominantno argentinsko (urugvajsko) okolje, množične medije, redno šolo itd.

Po predstavitvi referatov vseh treh raziskovalcev se je razvila živahna razprava, v kateri so udeleženci – poleg številnih vprašanj za referente – pohvalili strokovno raven nastopov in samo tematiko ocenili kot izjemno zanimivo.

Konferenco je spremljala močna razstavno-sejemski dejavnost, saj je bila v vhodni dvorani razstavljena strokovna literatura različnih družboslovnih znanstvenih ved, povezana s slovanskim prostorom oziroma kulturo. V času konferen-ce so se raziskovalci z Inštituta udeležili tudi redne skupščine Society for Slovene Studies.